

Učna pot po Grmadi (za spoznavanje narave), ta je opisana še v posebni knjižici »Šmarnogorska Grmada«.

Planinsko drutvo Šmarna gora (s sedežem v Vikrc̄ah 30) so ustanovili predvsem mlajši planinci – in ta vodniška knjižica kaže, da znajo poiskati koristne stike z vsemi prijatelji narave.

C. Jeglič

NAŠE JAME, 16, 1–136. Izdaja Jamarska zveza Slovenije. Ljubljana 1974.

Naše jame so danes edina redno izhajajoča speleološka revija v Jugoslaviji. S šestnajstim letnikom, ki je izšel konec preteklega leta, je revija postala »ažurna«. Pričujoči letnik prinaša prispevke, ki so bili podani na Jugoslovanskem simpoziju o turističnih jamah in predavanja s 7. zboru slovenskih jamarjev. Obe prireditvi sta bili leta 1973, prva v Domžalah, druga v Idriji.

Iz prikazov posameznih prireditev vidimo, da nekateri referenti svojega referata niso publicirali, vendar revija zaradi tega ni izgubila na svoji vrednosti.

Slišali smo referat F. Habeta o turističnih jamah v Jugoslaviji in o njihovi zaščiti. Dopolnili so ga J. Sajevec, ki je pripovedoval o zaščitnih merah pri turističnem urejanju Postojnske jame, V. Božič, ki je poročal o urejenih jamah na Hrvaškem, ter V. Ržehak, ki je govoril o jamah ter njihovem pomenu v smislu zaščite okolja. Kot posebno zanimivost je omeniti poročilo o prizadevanjih za varstvo narave na slovenskem krasu S. Peterlina ter T. Planine prikaz, kako preprečevati rast vegetacije ob lučih v turističnih jamah, ki ponekod že bistveno spreminja podobo jame.

V. Ržehak je prikazal tudi prizadevanja za zaščito reke Tare, ki je ogrožena z odplakami rudnika Brskovo.

Med sklepi, ki jih je prinesel simpozij o turističnih jamah v Domžalah, je posebej opozoriti na naslednja: – speleološkim in strokovnim organizacijam je priporočeno, da izdelajo speleološki kataster in valorizacijo kraških objektov, da bi tako ugotovili jame, ki so primerne za turizem; predlagati je treba konkretne objekte za zaščito; – preprečiti je treba nekontrolirano odmetavanje odpadkov v jame in odvajanje odplak v podzemlje, kakor tudi uničevanje kapniškega bogastva in podzemeljske favne, pa tudi vse posege, ki bi posredno ali neposredno vplivali na naravno stanje podzemeljskega okolja; – simpozij je tudi zahteval, da se reši vprašanje popolne sanacije Notranjske Reke itd.

V drugem delu revije beremo J. Čara prispevek o zakritem krasu v okolici Idrije, P. Mabiča analizo speleoloških značilnosti Trnovskega gozda ter prikaz fizi-

kalno-kemičnih značilnosti podrotejskih izvirov D. Novaka. J. Bole pa poroča o malakoloških razmerah v podzemlju na Idrijskem, F. Habe o turističnem razvoju Postojnske jame.

Na kraju je prikaz podpisanega o gorskem mleku, ki je bilo pred leti odkrito v delu mežiškega rudišča.

Slede poročila o 6. mednarodnem speleološkem kongresu v ČSSR in drugih mednarodnih prireditvah ter o najglobljih breznih v Sloveniji.

Sledi še bogat prikaz jamarske književnosti, seznam revij, ki jih Naše jame dobivajo v zameno ter nekrolog za F. Zafredom, vodnikom po Škocjanskih jamah. Izdajo lepo opremljene revije je podprla Raziskovalna skupnost Slovenije.

Glavnemu uredniku in izdajatelju želimo, da bi tudi v sedaj nekoliko manj ugodnih razmerah uspela z rednim izdajanjem revije, ki naj bi ostala na isti ravni. Naše jame se lahko postavijo ob bok marsikateri tuji reviji, večino pa prekašajo.

D. Novak

STO NAJLEPŠIH TUR V MT. BLANCU

Tak naslov je dal svoji knjigi Gaston Rébuffat. Izdal jo je l. 1973 pri Denoelju v Parizu. Obsega 240 strani v formatu 23 × 27 cm. Ocenjevalci po Evropi pravi, da knjige slavnega francoskega vodnika ni mogoče oceniti z ene same strani, saj je istočasno bleščeč album, slavospev Mt. Blancu, edinstveni gori na svetu, natančen vodič, strokovno delo profesionalca, ki vabi plezalce, naj »odkrivajo nove klasične smeri«, pri čemer misli na serijo prelepih tur, ki so nastale v Mt. Blancu v zadnjih dvajsetih letih. Rébuffat opozarja tudi na ture, ki so jih ponavljali po krivici pozabili. Skratka, knjiga, ki je vredna dosedanjega alpinističnega dela, ki ga je opravil južnjak, primorec Gaston Rébuffat.

T. O.

IVAN GAMS, KRAS. Slovenska matica, 1974; 359 strani, 188 fotografij, 88 skic; Ljubljana.

Na naše knjižne police je končno prišla dobra knjiga o krasu, povzetek vsega današnjega poznavanja krasa in kraških pokrajin doma in po svetu. Knjiga zahteva podrobnejši popis, vendar naj opozorimo le na to, da bo dobrodošel priročnik vsakomur, ki hodi po Sloveniji in po Jugoslaviji ter srečuje na svojih poteh kras, ki se odraža v pokrajinski sliki in v človeku, ki v taki pokrajini živi.

Knjiga ima 7 poglavij: Kako je pokrajinsko ime Kras postalo mednarodni strokovni termin; Kras je delo vode; Jame, v katerih so nekdaj iskali vhod v podzemlje, danes pa razvedrilo, zdravje in nova

spoznanja; Zunanje oblike krasa; Človek na slovenskem krasu; Kraški pojavi v Sloveniji; Kraški pojavi izven Slovenije. V knjigi spoznamo, kako se je in kako se še danes spreminja površje kraškega sveta kot posledica gospodarskega in kulturnega razvoja človeka, ki na tem ozemlju živi. Spoznavamo značilnosti slovenskega krasa, ki je bolj pokrit kot dinarski kras drugod v Jugoslaviji, saj ga že preko 50% pokriva gozd. Spoznamo, da je slovenski kras zelo pester po kraških tipih in po kraških pojavih ter njihovi zgoščenosti na tako majhnem prostoru. Med drugimi je razvit tudi visokogorski kras, na ozemljih nad gozdno mejo. Ta kras ima nekaj značilnih oblik, ki jih v nižinah sicer ne srečamo, to so kotličiči, vodnjakasta brezna, lašti ter drobne kraške oblike, poličke in skalni nosovi. Ta kras je značilen za visokogorske pade,

slemena pa so manj zakrasela. V dolinah so za visokogorje značilni izdatni viri. Med največjimi jamami v Alpah je Polška jama nad Tolminom.

V sosednjih državah je razvit kras v Grčiji, Bolgariji, ki ima 14,3% krasa, v Romuniji, na Madžarskem, v Avstriji, ki je s krasom, predvsem z visokogorskim krasom, zelo bogata ter v Italiji, ki slovi po zelo globokih brezni. V Italiji že poznajo okoli 10 000 jam.

V srednji Evropi je razvit kras še na Češkoslovaškem, na Poljskem, v Sovjetski Zvezi, v Nemčiji, Švici, Franciji, Angliji in na Irskem.

Pri raziskovanju kraških površin in krasa se odpirajo novi problemi in nove perspektive študija.

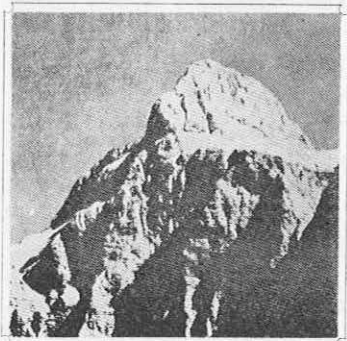
Gamsova knjiga bi morala najti mesto na knjižni polici vsakega naravoslovca.
D. Novak

SPD TRIGLAV V ŠVICI

Triglav

Slovensko planinsko društvo
Slovenischer Alpenclub

TRIGLAV, glasilo Slovenskega planinskega društva Triglav v Švici. Uredništvo: Jože Jelovčan; tisk: Janez Kvantrih in Sašo Suknarič; sodelavci: Ing. Matija Tuma, ing. Damjan Hladnik, Viktor Strašek, dr. Dušan Florjančič.

Naj spregovori glasilo samo: Slovensko planinsko društvo Triglav v Švici je bilo ustanovljeno 5. junija 1971. Poleg izletov v hribe in visokogorskih tur, ki predstavljajo njegovo glavno dejavnost, prireja društvo tudi družabne, kulturne in športne prireditve ter pomaga pri dopolnilnem šolanju jugoslovanskih otrok v slovenskem jeziku.

V teh dejavnostih ima društvo tesne stike z domovino in z različnimi slovenskimi in jugoslovanskimi društvi v Švici in drugih evropskih državah.

Skupni cilj društvene dejavnosti je zблиževanje in spoznavanje v Švici živečih Slovencev med seboj in jim omogočiti slovensko govorico. Program poteka po tukaj vsestransko priznanem društvenem pravilniku.

Pred seboj imamo prvo številko prvega letnika za januar 1975. Uredništvo ugotavlja: »V treh letih in pol, kar društvo Triglav obstaja, se je vsakoletni

delovni program nekako ustalil. Nekatere prireditve se ponavljajo vsako leto ob istem času (slovenski veleslalom, planinski ples) in so že dobile čisto tradicionalni značaj.« V članku o slovenskih dopolnilnih šolah v Švici beremo: »Triglav nosi sicer samo naslov slovensko planinsko društvo, vendar se lahko pohvali, da je za slovensko srenjo v Švici napravil več kot pa samo nekaj izletov v gore. Verjetno pa niste vedeli, da je tudi SPD Triglav pomagal, da se danes slovenski otroci v Švici lahko izpopolnjujejo v znanju svojega materinega jezika v petih dopolnilnih šolah.«

Poleg tega objavlja glasilo »Program za prvo polovico leta«, med drugim »4. srečanje slovenskih društev iz Evrope«, razpis 4. slovenskega veleslaloma, ki mu je pokrovitelj »ELAN«, dalje prireditve »Slovenski otroci vabijo« v Unteribergu idr.

SPD Triglav vodi naslednji upravni odbor: predsednik: Avgust Teropšič, Seestr. 358 8706 Meilen; podpredsednik: Jože Jelovčan, Wangenstr. 28 8600 Dübendorf; tajnik: Viktor Strašek, Luchswiesenstr. 220 8051 Zürich; blagajnik: Franc Nečemer, Tramstr. 62 8707 Uetikon am See; člana UO: Alojz Prostor, Albisstr. 61 8134 Adliswil in Marko Urbas, Walkütistr. 121 8404 Winterthur.

Glasilo SPD Triglav objavlja tudi reklamne oglase (v št. 1 sta med drugim tudi oglas Planinskega Vestnika in Rodne grude) in male oglase.

Društvo ima 123 članov, letna članarina znaša 25 sfr.